

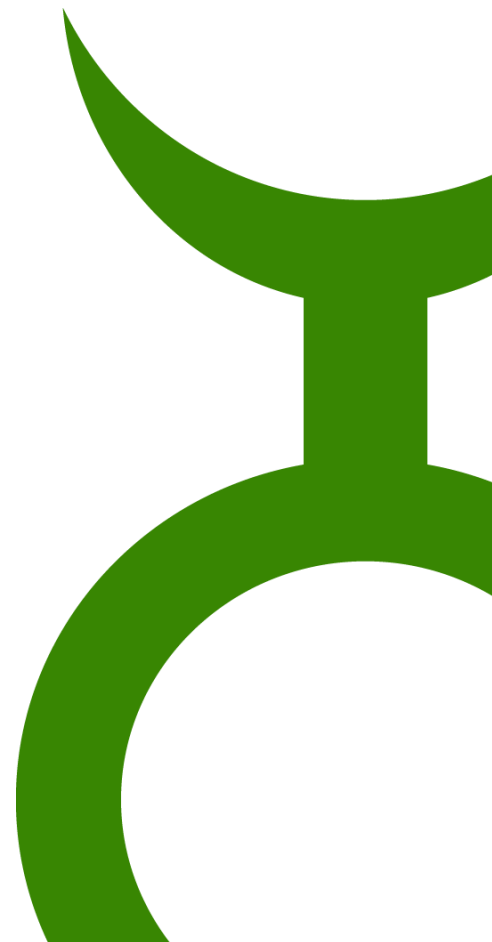

VA-PLAN

ANTAGEN KF §XX 20XX-XX-XX

Reivderad: 2023-11-17

Samrådshandling

FÖRORD

Att vatten- och avloppsförsörjningen är löst är nödvändigt för en god samhällsutveckling och är naturligtvis av mycket stor betydelse för den enskilda människans vardag. Historiskt sett har va-hantering varit starkt fokuserad på sanitära aspekter men kraven har ökat och idag ska va-hantering även fokusera på miljöproblem och resurshushållning. Målet med den kommunala va-planeringen bör därför vara att säkerställa god folkhälsa, att belasta miljön så lite som möjligt, att ha en god hushållning med vatten och andra naturresurser samt att allt detta löses på ett samhällsekonomiskt godtagbart sätt.

Va-planering i Gislaveds kommun ska ge en heltäckande och långsiktig planering för hela kommunens va-försörjning, dvs både inom och utanför nuvarande va-verksamhetsområden. Va-planen ska vara ett styrmedel med syfte att genomföra åtgärder inom va-försörjning på ett hållbart och effektivt sätt. Vattentjänstplanen som är en del av va-planen har delvis syfte att främja kommunens hållbarhets- och miljöarbete gällande va-frågan och va-utformningen.

Kommunens va-planering ska utgöra ett underlag till den kommunomfattande översiktsplanen för att ge förutsättningar både för kommunens bebyggelseplanering och för hantering av mark- och vattenområden. Avsikten är att övergripande riktlinjer och strategiska inriktningar från va-policyn ska inarbetas i översiktsplanen. Va-planeringens alla intentioner och åtgärder i va-planen samt resultaten av dessa ska beaktas i detaljplanering, lovgivning och i olika arbetsuppgifter inom miljöområdet.

Kommunfullmäktige har det övergripande ansvaret för va-försörjning inom en kommun. I Gislaved delas detta ansvar mellan kommunstyrelsen, samhällsutvecklingsnämnden och bygg- och miljönämnden. Kommunstyrelsen svarar för den övergripande bebyggelseplaneringen. Samhällsutvecklingsnämnden är huvudman för den allmänna va-försörjningen och ansvarar för drift och utbyggnad av densamma. Den allmänna va-verksamheten finansieras genom avgifter i den kommunala va-taxan. Bygg- och miljönämnden ansvarar för tillstånd och bygglov och är dessutom tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. En del i detta arbete är kontroll av alla enskilda va-anläggningar.

LÄSANVISNING VA-PLANERING

Va-planering i Gislaveds kommun består av olika delar och genomförs stegvis, se figur nedan

Va-översikten är ett sammanställt **faktaunderlag** för va-situationen i kommunen. Va-översikten syftar till att ge en översiktlig analys av de befintliga förutsättningarna och problemställningarna som finns för va-försörjning i Gislaveds kommun.

Va-policyn är de **politiska ställningstaganden** som styr Gislaveds kommun mot en hållbar va-försörjning. Va-policyn innehåller riktlinjer och metoder för va-planering och syftar till att utgöra ett stöd för förvaltningarnas hantering av va-frågor.

Va-planen, detta dokument, är den **handlingsplan** som blir resultatet när va-policyn tillämpas på va-översikten. Va-planen blir i praktiken en prioriteringslista för hur va-försörjningen ska utvecklas.

INNEHÅLL

INLEDNING	5
I ALLMÄNT VA	7
1.1 Vattenskyddsområden	7
1.2 Verksamhetsområden.....	7
1.3 Ledningsnät.....	7
1.4 Anläggningar.....	8
1.5 Va-taxa.....	8
1.6 Nöd- och Reservvatten.....	8
2 FRÅN ENSKILT TILL ALLMÄNT VA, UTBYGGNADSPÅN	9
2.1 Inom 10 år.....	9
2.2 Allmänt VA 10 – 20 år	9
2.3 Allmänt VA om mer än 20 år.....	10
2.4 Inget allmänt VA	10
3 ÖVERGRIPANDE ÅTGÄRDER	12
4 FÖRBÄTTRING AV ENSKILDA AVLOPPSANLÄGGNINGAR	13
4.1 Avgränsning och Prioritering.....	13
4.2 Tillsynsprocess.....	13
4.3 Tidsplan för förbättring av enskilda avloppsanläggningar.....	13
5 GRUNDTVATTENSKYDD	16
6 KLIMATANPASSNING	17
7 DAGVATTEN	18
8 SKYFALLSÖVERSIKT	19
8.1 definition.....	19
8.2 metod.....	19
8.3 Reslutat av kartläggning	20
8.4 Bedömning av påverkan på va-infrastruktur	20
8.5 Åtgärder.....	21
9 VA-RÅDGIVNING	22
10 FRAMTIDA BEBYGGELSEUTVECKLING	23
11 UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	24
11.1 Bedömning av betydande miljöpåverkan.....	24
11.2 konsekvenser av vattentjänstplanen.....	25
12 RELATERADE DOKUMENT	26
 ORDLISTA	 27

Medverkande:

Va-planen har uppdaterats år 2023 i samverkan med en projektgrupp från Gislaveds kommun och konsultbolaget vid namn SWECSA (Sweden Consulting Specialist Architect AB)

Karma Hujazi, Va-chef

Stefan Cerek, Va-ingenjör

Stina Kullingsjö, Miljöingenjör

Bo Nilsson, Driftchef va-verk

Tomas Kvick, Driftchef va-ledningsnät

Bengt Göran Ericsson, Utvecklingsledare

Angela Sjöblom, Miljöchef

Rima Asebai, Miljöhandläggare

Thomas Storberg, Specialist, SWECSA

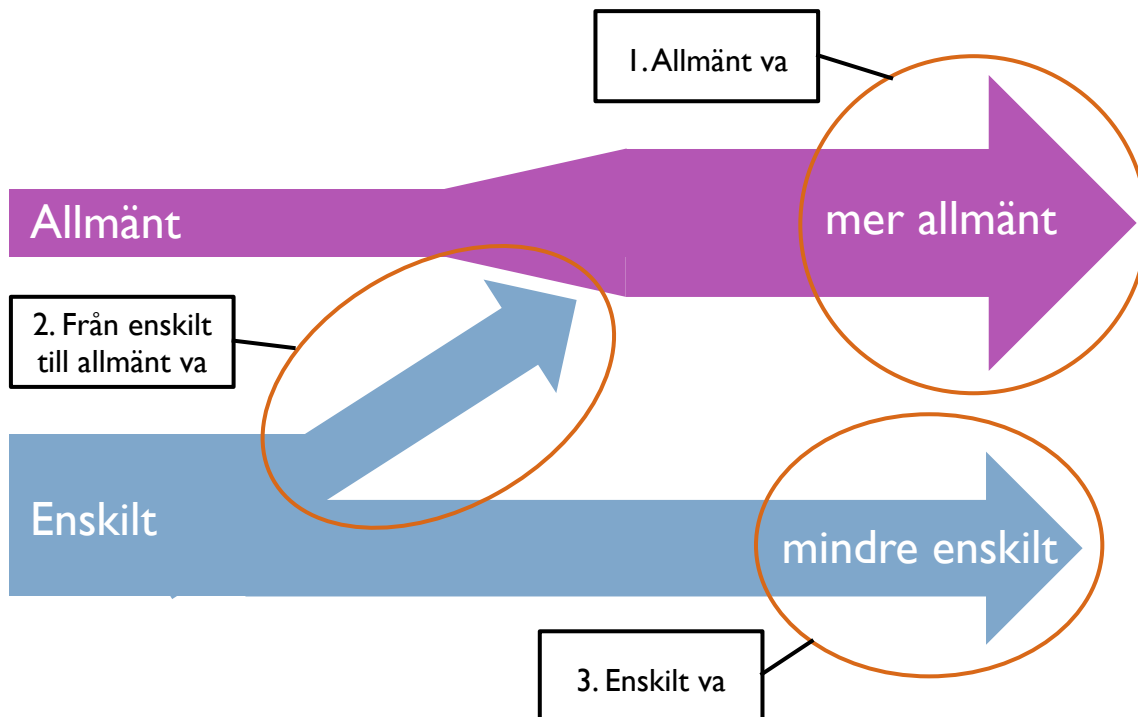
Emilia Gustafsson, Uppdragsledare, SWECSA

Viktoria Storberg, Va-projektör, SWECSA

INLEDNING

- struktur och upplägg -

Detta dokument beskriver vilka åtgärder som behöver vidtas för att va-försörjningen i Gislaveds kommun ska utvecklas i linje med va-policyn. En övergripande konsekvens av va-policyn är att kommunens allmänna va-försörjning behöver utökas. Vissa områden som idag har enskild va-försörjning kommer i framtiden ha allmänt va. Denna utbyggnad av allmänt va måste ske stegvis eftersom arbetet är både tids- och kostnadskrävande. Figur 1 illustrerar utvecklingen av va-försörjningen i kommunen samt behovet av handlingsplaner för de olika delarna.

Figur 1: Utveckling av va-försörjning i Gislaveds kommun.

Det finns dock arbete som sträcker sig över gränserna för ovanstående indelning. Dessa hanteras som egna avsnitt i va-planen.

5. Grundvattenskydd
6. Klimatanpassning
7. Dagvatten
8. Skyfallsöversikt
9. Va-rådgivning
10. Framtida bebyggelseutveckling.
11. Undersökning om betydande miljöpåverkan

UPPFÖLJNING OCH AKTUALITET

Va-planen följs upp i samband med övrig måluppföljning under bokslutsprocessen. I samband med planering av framtida bebyggelse kan behov av revidering av va-planen uppkomma.

Samhällsutvecklingsnämnden aktualiserar behov av revidering. En aktualitetsprövning ska ske varje ny mandatperiod.

Vattentjänstplanens aktualitet ska prövas en gång under varje mandatperiod. Aktualitetsprövningen av Vattentjänstplanen görs inom ramen för den planeringsstrategi som kommunens ska ta fram under varje mandatperiod för att pröva aktualiteten för kommunens översiktsplaner. Planeringsstrategin ska beslutas av kommunfullmäktige. Eftersom Vattentjänstplanen tas fram och beslutas under innevarande mandatperiod (2022–2026) kommer dess aktualitet att prövas först 2026 (för mandatperioden 2026–2030).

I ALLMÄNT VA

Va-policyn ger riktlinjer för utveckling och åtgärder inom alla delar av allmänt va, från skyddet av grundvatten till valet av reningsteknik för avloppsvatten. I detta avsnitt ges en sammanfattande beskrivning och förklaring till åtgärderna inom olika områden av allmänt va.

I.1 VATTENSKYDD SOMRÅDEN

Nya och reviderade vattenskyddsområden är ett måste för att säkra en bra råvattentillgång. Ansökningar om fastställelse av nya områden och föreskrifter för de allmänna vattentäkterna ligger hos länsstyrelsen. Kostnader som kan tillkomma är ersättningsanspråk från markägare inom planerat vattenskyddsområde.

Framtagande av nya skyddsföreskrifter och förnyelse av befintliga skyddsföreskrifter för samtliga vattentäkter i Gislaveds kommun är ett aktivt arbete. Det senaste beslutet på vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter är för Slätteryds och Gislaveds vattentäktssområde. Arbetet pågår med att ta fram skyddsföreskrifter för Smålandsstenars vattentäktssområde. Arbetet för de resterande vattentäktssområden kommer fortsätta under det kommande året.

I.2 VERKSAMHETSOMRÅDEN

Kommunen bör inte ha verksamhetsområde för fastigheter där va-anslutning inte kan erbjudas. Det sker ett kontinuerligt översynsarbete av kommunens nuvarande verksamhetsområden. Under översynsarbetet tar man bland annat hänsyn till de aktuella eller kommande förutsättningarna och krav. Det här arbetet sker till största del parallellt med planeringen av utbyggnaden från enskilt till allmänt va. Planen på utbyggnaden från enskilt till allmänt va kallas även för utbyggnadsplan, se kapitel 2.

I.3 LEDNINGSNÄT

Förnyelsetakten på det allmänna ledningsnätet planeras och prioriteras av va-avdelningen med hjälp av den framtagna förnyelseplanen. Syftet med förnyelseplanen är att sammanställa behovet av förnyelse och underhållsåtgärder på va-näten i Gislaveds kommun som det ser ut för de närmaste åren. Samt att förbättra verksamhetens planering och ge ett gott underlag för en robust och långsiktigt hållbar va-anläggning. Förnyelseplanen ska också lägga grunden för en sund ekonomisk utveckling med en jämn taxeutveckling. Bedömningen är att dagens status i de befintliga ledningsnäten är relativt god, men att det finns brister avseende utläckage av dricksvatten samt problem med tillskottsvatten. Förnyelseplanen ska vara ett levande dokument som revideras årligen för att anpassas till rådande förhållanden och behov av åtgärd.

Va-verksamhetens grunder för prioritering av åtgärder görs områdesvis för respektive ledningsnät. Prioriteringen baseras på en riskbedömning – hur sannolikt är det att något händer och vilka konsekvenser medför det. Detta ger en prioritering av vilka områden respektive ledningsnät som bör åtgärdas först. Därefter tas projektet, till exempel ledningssträckor som bör renoveras, fram.

Förnyelseplanen är en del av kommunens planering för allmänt vatten- och avlopp och ingår därför som en del i kommunens övergripande va-planering. Planen är avgränsad till det befintliga va-ledningsnätet utan tillhörande anläggningar som reservoarer, tryckstegringsstationer, pumpstationer och andra anordningar. Förnyelsetakten på det allmänna ledningsnätet måste öka så att vi klarar av att ersätta ledningarna innan de blir för gamla och kollapsar. De bästa ledningarna anses kunna vara driftsäkra i uppåt 100 år varför förnyelsetakten på sikt bör ligga på 100 år.

1.4 ANLÄGGNINGAR

De anläggningar (vattenverk, avloppsreningsverk och pumpstationer) som ingår i kommunens allmänna va behöver också underhållas och utvecklas för att fortsätta fungera. Va-policyn säger att naturens tillstånd ska väga tyngst när åtgärder prioriteras. Va-avdelningen använder sig av underhållsplanen för att kunna planera underhåll och för att hålla jämn takt med utvecklingen.

Underhållsplanen är ett levande dokument som innehåller statusbedömningar om va-anläggningar i Gislaveds kommun. Syftet med statusbedömningarna är att ge en överblick av anläggningarnas tekniska status (förväntad livslängd, underhållsbehov, investeringsbehov) samt en planering av de identifierade åtgärderna och en tidslinje för de kommande 10 åren där dessa åtgärder finns presenterade. I underhållsplanen finns det en redovisning av reinvesteringskostnader för åtgärder som överstiger 100 000 kr.

1.5 VA-TAXA

Va-taxan behöver omarbetas för att bli enklare och mer korrekt. Detta för att taxan ska vara skälig och de nödvändiga kostnaderna för att ordna och driva den allmänna va-anläggningen ska fördelas rättvist. Avgiftsnivåerna i taxan ska ses över årligen.

1.6 NÖD- OCH RESERVVATTEN

För att trygga tillgången till reservvatten ska planen för försörjning dokumenteras samt behov av eventuella investeringar utredas. Nödvattenplanen ska implementeras i organisationen och kommuniceras till invånarna via webben.

2 FRÅN ENSKILT TILL ALLMÄNT VA, UTBYGGNADSPÅN

Gislaveds kommun har riktlinjer för att bedöma va-ansvar i områden vilka togs fram år 2020 och som har kompletterats med en faktor år 2023. Bedömningsfaktorn som har lagts till i modellen är hur goda förutsättningarna är att tillgodose behovet genom en enskild avloppsanläggning. Den här faktorn dök upp 1:a januari år 2023 i samband med bestämmelsen i tillägg till 6 § i LAV.

Syftet med riktlinjerna är att ge en bedömningsgrund för att kunna bedöma va-ansvar i områden som senare ska resultera i att skapa likvärdiga bedömningar av olika geografiska områden. Bedömningen genomförs genom bland annat så kallat prioriteringspoäng, ett system som visar det relativa behovet av en förändrad va-struktur. Prioriteringen baseras på kriterier kopplade till samhällets utveckling, miljömässiga förutsättningar och förutsättningar för en hälsomässigt säker vattenförsörjning.

Vattentjänstplanen kommer även ligga till grund för kommunen gällande att främja och bedöma behov av prioriterade områden gällande va-frågor.

Utbyggnadsplanen har uppdaterats med hänsyn till den tillkommande bedömningsfaktorn och det har skett ändringar i förhållande till den tidigare utbyggnadsplanen. Dock har 12 stycken orter behållit samma bedömning vilket de hade år 2020. Anledningen till att de har kvar sin bedömning är att det saknades information om dem privata avloppsanläggningarna i dem områdena då uppdateringen skedde. De områden som har behållit samma bedömning som år 2020 är: Arnåsholm, Båraryd, Götsbo, Henja by, Hultabäck, Illerås, Kyrkesjön, Lövås, Nennesmo, N. Trollanabben, Sandshult och Åtterås.

2.1 INOM 10 ÅR

Följande områden har bedömts ha störst behov av allmänt va.

- 15. Arnåsholm
- 20 Södra Fällinge
- 25 Ås
- 21 Skeppshults bruk
- 24 Stora Segerstad

2.2 ALLMÄNT VA 10 – 20 ÅR

Följande områden har bedömts ha behov av allmänt va.

- 12 Lövås
- 5 Flankamon
- 2 Backa

2.3 ALLMÄNT VA OM MER ÄN 20 ÅR

Va-bevakningsområde är ett område som idag har enskild va-försörjning som sannolikt inte har behov av förändrad va-struktur. Området kan behöva bevakas lite extra vilket kan innebära att tillsyn av enskilda avlopp prioriteras eller att särskilda överväganden kan behöva göras vid till exempel bygglovshantering. Bevakningen syftar till att följa om behovet av en förändrad va-struktur förändras över tid. Med kunskap om hur va-situationen i ett område förändras över tid kan kommunen arbeta proaktivt för att situationen kring vatten- och avloppsförsörjning inte ska förvärras.

Bevakningsområden ska stämmas av vid den årliga genomgången av utbyggnadsplanen.

Följande områden bedöms vara va-bevakningsområden. Utbyggnaden ligger dock förmodligen mer än 20 år fram i tiden vilket gör att områdena tillsvidare kommer att hanteras med enskild va-försörjning.

7 Båraryd

8 Kyrkesjön

28 Sporda

2.4 INGET ALLMÄNT VA

Följande områden bedöms inte ha behov av allmänt va utan hanteras utifrån planen för enskilt va

29 Yanäs

30 Källerudd

1 Styrshult

4 Fagerberg

9 Illerås

10 Sandshult

11 Henja By

13 Hultabäck

14 N. Trollanabben

16 Götsbo

27 Bökkullen

18 Gryteryd

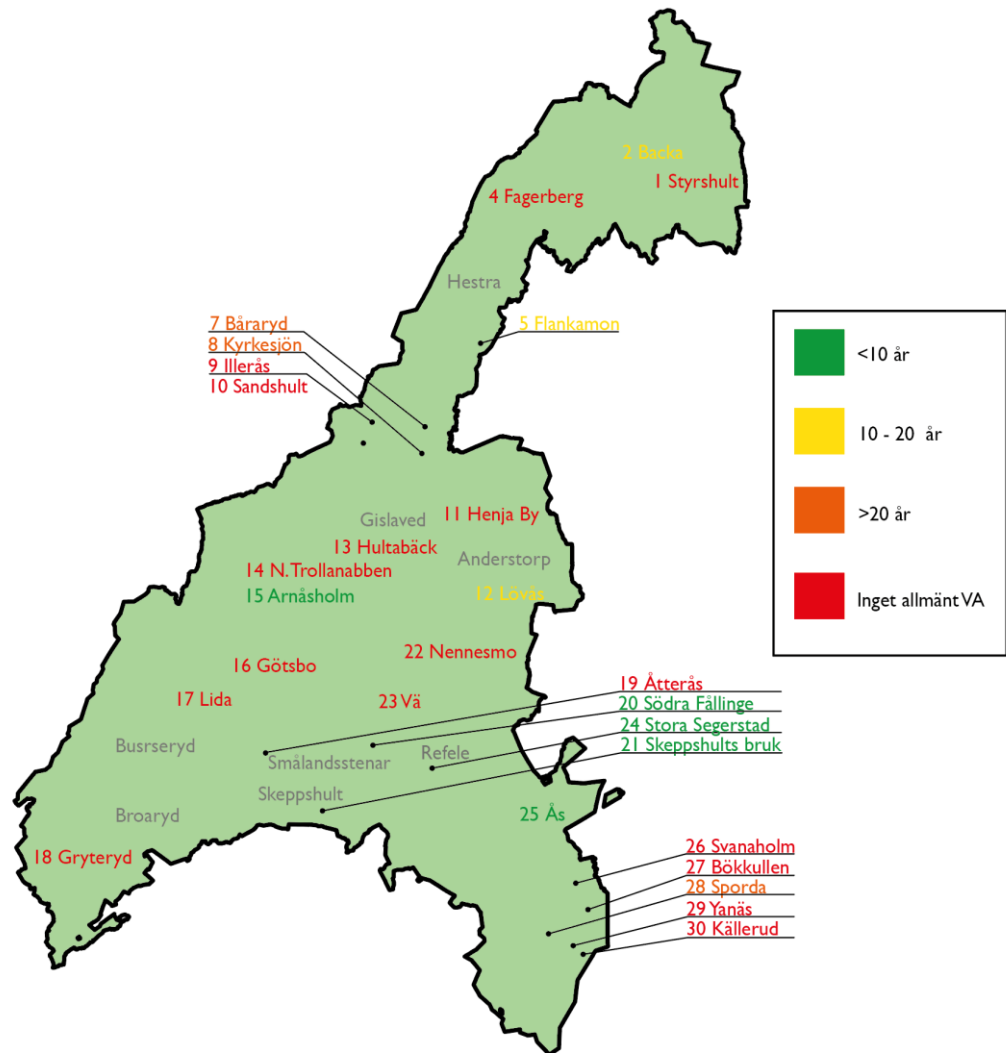
19 Åtterås

22 Nennesmo

23 Vä

26 Svaneholm

17 Lida

Figur 2. Bedömning av va-ansvar i olika områden med koncentrerad bebyggelse

3 ÖVERGRIPANDE ÅTGÄRDER

Tabell I. Tabellen presenterar de mest väsentliga övergripande åtgärderna.

ÅTGÄRD	KOMMENTAR	TIDPLAN	ANSVARIG
Aktualisera Va-planen.	Vart fjärde år enligt lag.	2028, 2032	Va-avdelningen
Informera om Vattentjänstplanen.	Olika typer av medier, t.ex. kommunens hemsida	2024	Va-avdelningen
Utbilda och ordna studiebesök för politiker.	Förståelse för va-försörjningen. Politisk förankring av va-frågor.	2024	Va-avdelningen
Uppdatera Utbyggnadsplan	Från enskilt till allmänt va	2028, 2032	Va-avdelningen
Samverka med andra kommuner	Görs för att för att säkerställa va-försörjning. Säkerställa dricksvattenförsörjning med ett nytt vattenverk?	Sker kontinuerligt	Va-avdelningen
Uppdatera Förnyelseplan	Behovet av förnyelse- och underhållsåtgärder på va-ledningsnätet	Sker kontinuerligt	Va-avdelningen
Uppdatera Underhållsplan	Säkerställer driften av va-verk	Sker kontinuerligt	Va-avdelningen
Vattenförsörjningplan			Samhällsutvecklingsförvaltningen
Klassning av recipient	Presenterar recipientens känslighet i för hållande till utsläpp	Sker kontinuerligt	Miljöenheten
Inventering av enskilda avlopp	Förbättring av enskilda avloppsanläggningar	Sker kontinuerligt	Miljöenheten
Va-rådgivning	Införande av tjänsten		Samhällsutvecklingsförvaltningen

4 FÖRBÄTTRING AV ENSKILDA AVLOPPSANLÄGGNINGAR

Bygg- och miljöförvaltningen började inventera enskilda avlopp i Gislaveds kommun 2010 med syftet att förbättra avloppsanläggningar som inte renar avloppsvattnet tillräckligt.

4.1 AVGRÄNSNING OCH PRIORITERING

Projektet inleddes med Lillåns avrinningsområde. Hittills har fyra delområden (1-4) påbörjats av totalt nio områden. Områdena är prioriterade i första hand efter problem med höga näringsämneshalter i yt- och grundvatten och efter risk för olägenhet för människors hälsa eller miljö genom förorening av till exempel dricksvatten. I andra hand är områdena prioriterade efter ytvattenförekomsternas naturvärden. Praktiskt geografiska avgränsningar har också varit nödvändigt, exempelvis vägar och andra påtagliga objekt. Inom varje område finns det 400-500 adressplatser och ytterligare avgränsningar görs i arbetet med avgränsningar mot exempelvis områden med allmänt va.

4.2 TILLSYNSPROCESS

Genom god tillsyn ska enskilda avlopp förbättras så att de renar avloppsvattnet tillräckligt. Processen kan delas in i tre delar, en kartläggningsprocess där man tar reda på status på de befintliga avloppsanläggningarna, en bedömningsprocess där man väljer ut de avloppsanläggningar som måste förbättras och en tillstånds- och anmälningsprocess där man prövar föreslagna förbättringar av avloppsanläggningar.

4.3 TIDSPLAN FÖR FÖRBÄTTRING AV ENSKILDA AVLOPPSANLÄGGNINGAR

Föreslagna prioriteringsområden illustreras i figur 3. Nedan ges en beskrivning av respektive område samt planerad tillsynsstart. Alla enskilda avloppsanläggningar planeras vara kartlagda och vid behov förbättrade till år 2032.

1. Delområde 1, Lillån 2010

Lillån uppfyller inte miljö kvalitetsnormen om god ekologisk status på grund av hög påverkan från näringsämnen. Området är även utpekad som ett avloppskänsligt område med avseende på kväve och fosfor.

2. Delområde 2, Sydöst 2014

Området är beläget i östra och sydligaste delarna av kommunen mot sjön Bolmen. De enskilda avloppen bedöms ha en betydande påverkan på Bolmens kemiska status för näringsämnen.

3. Delområde 3, Järnvägen 2015

Området sträcker sig från Smålandsstenar och söderut. I området finns många vattendrag och sjöar som ej uppnår god kemisk status; många på grund av belastning ifrån enskilda avlopp.

4. Delområde 4, Fegen 2017

Sjön Fegen är Natura 2000-område, riksintresse, naturreservat och bedömd vara en nationellt särskilt värdefull sjö för både naturvård och fiske. Sjön bedöms vara känslig för näringsämnespåverkan. De sydligaste delarna av Västerån inom kommunen är bedömt vara ett regionalt potentiellt värdefullt vatten för fiske. Samma delar av Västerån, Flinterydsbäcken och sjön Hurven är regionalt värdefulla vatten för naturvården. I området ingår också Hestrasjön som har förhöjda fosforhalter.

5. Delområde 5, Norra Nissan 2020

I området finns de norra delarna av Nissan som är nationellt värdefullt vatten för fiske och nationellt särskilt värdefullt vatten för naturvården. Biflödena till Nissan i området tillhör också de värdefullaste ytvattnen i kommunen. Valån är regionalt värdefull för fisket och nationellt särskilt värdefull för naturvården. De tillhörande Vallsjöarna är nationellt värdefulla vatten för naturvården. Västerån nedströms Lagmanshagasjön till Nissan är regionalt särskilt värdefullt vatten för fisket och nationellt värdefullt vatten för naturvården. Radan/Svanån är nationellt värdefullt vatten för fiske och nationellt särskilt värdefullt vatten för naturvården samt riksintresse tillsammans med Stengårdshultasjön. Även Rasjön har regionala värden för naturvården. Flera av de naturvärden som är knutna till vattendragen, flodpärlmussla och öring är särskilt känslig för förhöjda näringsämneshalter. I området finns också de övre Nissansjöarna som har regionala värden för fiske och naturvård.

6. Delområde 6, Hestra 2022

Omfattar de nedre Nissansjöarna med regionala värden för naturvården, Nissan som nationellt värdefullt vatten, för fiske och Moa Sågbäck som särskilt värdefullt vatten för naturvård och fiske och Flankabäcken regionalt värdefull för naturvården. I området ingår också källsjöarna till Västerån. I området finns också ett antal mindre bäckar som mynnar direkt i Nissan som har vissa naturvärden.

7. Delområde 7, Majsjön 2024

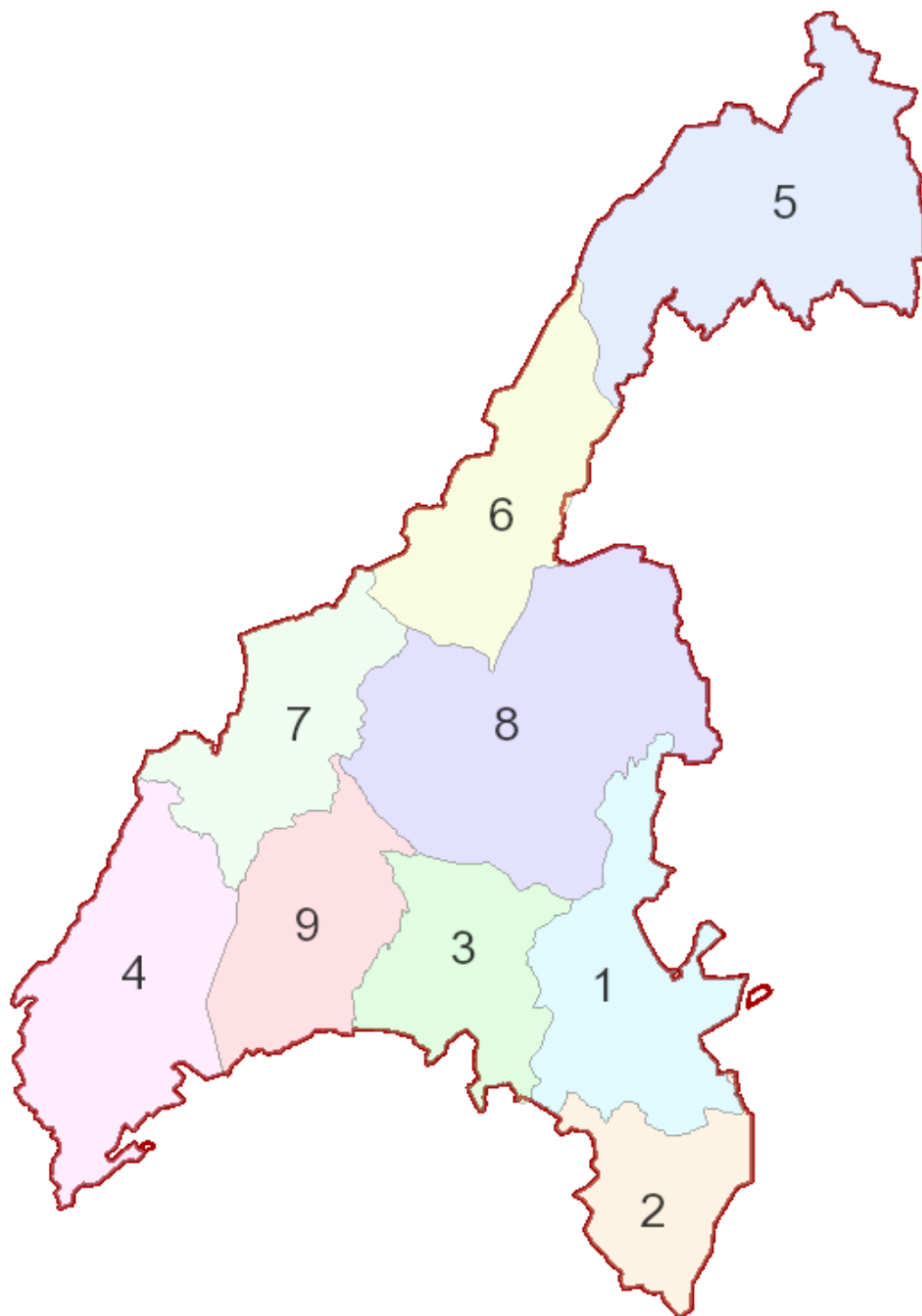
Omfattar Västerån ner till Burseryd med bland annat de Stora sjöarna Majsjön och Storasjön-Sävsjön samt visst tillrinningsområde till Spaden i Åtrans vattensystem. Majsjön utgör nationellt värdefullt vatten för naturvården och Västerån och Storasjön-Sävsjön och Spaden har också höga naturvärden i ett lokalt perspektiv.

8. Delområde 8, Gislaved & Anderstorp 2026

Omfattar Nissan mellan Gislaved och Villstad, de övre delarna av Österåns tillrinningsområde och Anderstorpsån. Nissan är i detta avsnitt nationellt värdefull för naturvården och riksintresse beroende på meanderbildningarna. Anderstorpsån uppnår vare sig god kemisk eller ekologisk status men problembilden är inte knuten till belastning av näringsämnen. Området innehåller de två samhällena Gislaved och Anderstorp som till största delen betjänas av allmänt va.

9. Delområde 9, Södra Nissan 2028

Området omfattar de nedre delarna av Österåns tillrinningsområde samt Nissan från Villstad till länsgränsen. Nissan i området är regionalt värdefull för naturvården.

Figur 2: Områden för inventering av enskilda avlopp

5 GRUNDVATTENSKYDD

Genom va-policyns ställningstagande om att den allmänna vattenförsörjningen i första hand ska baseras på grundvatten blir det viktigt för kommunen att arbeta med grundvattenskydd. Detta ska göras t ex. genom att driva frågan om vattenskyddsåtgärder gentemot Trafikverket längs Rv.26 både vid Gislaved och vid Smålandsstenar.

Den aktuella regionala vattenförsörjningsplanen för Jönköpings län pekar ut dricksvattenresurser som anses viktiga för länets nutida och framtida dricksvattenförsörjning. Kommunen behöver bevaka krav som kan komma ur denna vattenförsörjningsplan eftersom tre stora vattenresurser i kommunen ingår bland de som pekats ut som regionalt viktiga. Dessa är grundvattenförekomsten Gislaved-Alabo, sjön Bolmen och ån Nissan. Kommunens förhållningssätt hanteras i den kommunomfattande översiktsplanen.

6 KLIMATANPASSNING

En viktig del på vägen mot klimatanpassning av kommunen är att riskanalysera skyfall och torka för kommunens olika orter. Utifrån dessa analyser blir det sedan lättare att göra rätt prioritering av åtgärder för fysiska anpassningar ute i samhällena.

Utvecklingen av befintliga allmänna va-anläggningar ska klimatsäkras. Detta gäller både för vatten och för avlopp. För vattenförsörjningen kan det handla om utökat reningsbehov och översvämningsskydd. För avloppshanteringen handlar det framförallt om separation av dag- och spillvattenledningar samt att minska inkommande läckage i ledningarna. Dessa klimatanpassningsåtgärder planeras av samhällsutvecklingsförvaltningen parallellt med planeringen av lednings- och anläggningsförnyelse (se avsnitt 1.3 och 1.4).

7 DAGVATTEN

Med dagvatten avses tillfälligt ytligt avrinnande vatten inom detaljplanelagda områden eller annan samlad bebyggelse som rinner på hårdgjorda ytor eller ogenomsläpplig mark och som via diken eller ledningar leds till närmaste vattenrecipient.

Oftast utgörs dagvattnet av regn- och smältvatten, men även t.ex. spolvatten kan bilda dagvatten. Tidigare avleddes dagvatten, liksom dräneringsvatten från t.ex. husgrunder, generellt till spillavloppssystemet, men under senare decennier har dagvattnet alltmer separerats från detta i särskilda dagvattenledningar. I kommunens allmänna bestämmelser för användande av den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (ABVA) jämföras dräneringsvatten med dagvatten.

Gislaveds kommun har ett dokument vid namn *Riktlinjer för dagvattenhantering*, dessa riktlinjer är inriktade på dagvatten som uppstår i befintlig bebyggd miljö och i samband med bebyggelseutveckling. De principer och riktlinjer som anges i detta dokument gäller generellt. I dokumentet redovisas även riktlinjer för detaljplanarbetet särskilt. Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar dagvattenanläggning med avseende på vattenkvalitet och risk för översvämningar.

8 SKYFALLSÖVERSIKT

8.1 DEFINITION

Begreppet skyfall används för att beskriva stora mängder nederbörd på kort tid. SMHI:s definition av skyfall är nederbörd på minst 50 mm på en timme, alternativt minst 1 mm på en minut. När man projekterar och anlägger avloppssystem, dimensioneras dessa för regn med en viss återkomsttid där standard är 20 och 100-års regn. I vissa fall genomförs även beräkningarna för ett 30-års regn, något som Gislaveds kommun brukar efterfråga vid utredningar inför exploatering. Vid ett skyfall överskrider generellt kapaciteten för avloppen, vilken i sin tur resulterar i ansamling av nederbörd i lågpunkterna på markytorna. I dagsläget hanteras skyfall vid framtagandet av detaljplaner genom att anpassa exploatering och yta utifrån dagvattenhantering. Huvudprincipen är att fastigheten inte ska släppa ifrån sig vatten snabbare när det är bebyggt än innan exploateringen samt att fördröjning ska kunna ske på den egna fastigheten. Skyfall påverkar också den allmänna anläggningen genom att inflöden i spillvattennätet kan orsaka bräddningar och att stora mängder vatten kan orsaka driftstopp och skador på anläggningar. Inkommande skyfallsflöden som tillskottsvatten påverkar reningen i ledningsnätet och kräver resurser att pumpa och hantera. Skyfall som inte kan avledas riskerar att orsaka källaröversvämningar och skador på byggnader och infrastruktur. Kunskapen om lågpunkter och områden där skyfall kan påverka allmänna anläggningen finns.

8.2 METOD

Kartläggningen har utförts med hjälp av olika metoder, de presenteras nedan under respektive underrubrik.

8.2.1 Tidigare skyfallskarteringar och lågpunktskarteringar

2021 har Länsstyrelsen låtit WSP genomföra skyfallskarteringar för Gislaved och Anderstorp 2021 och genomfördes en skyfallskartering för Gislaveds kommun av WSP i uppdrag från Länsstyrelsen i Jönköpings län. Under 2022 och 2023 fick AFRY i uppdrag av Gislaveds kommun att utföra skyfallskarteringar över Smålandsstenar och Skeppshults tätorter samt planerade utbyggnadsområden i anslutning till tätorterna. Rapporterna innehåller skyfallsmodelleringar där det stimulerats ett så kallat CDS-regn med en varaktighet på 10 h, klimatfaktor på 1,4 och den totala volymen på 118 mm. Anledningen till att klimatfaktorn ligger på 1,4 är för att kunna representera ett framtida scenario med betydligt större nederbördsmängd än vad som sker i dagens klimat. Det 10 h långa CDS-regnet delas upp i tre delar: förregn, topp (peak) och efterregn.

Lågpunktskarteringen har använts som komplement till skyfallskarteringarna med anledningen av att skyfallskarteringarna inte omfattar hela kommunen.

8.2.2 Tidigare erfarenheter

Under arbetets gång har man använts sig av erfarenhetsdialoger för att på det här sättet komplettera de digitala verktygen. Deltagande i dialogerna är yrkesverksamma som har upplevt och varit delaktiga vid översvämningssproblematik inom kommunen.

8.2.3 Analys med SCALGO live

För denna vattentjänstplan har analyser även genomförts med hjälp av ScalGo Live där man kan visualisera ytor och områden inom Gislaveds kommun med regnflöden. I detta arbete är analyserna genomförda med regnflödet 118 mm för att kunna analysera skyfallsnederbörd.

8.2.4 Avgränsning

Bedömningen och kartläggningen har avgränsats till kommunens centralorter och fokus har varit:

- på va-försörjning vid skyfall- och översvämningsrisker.
- samhällsviktig infrastruktur.
- på avgränsning som berör kommunens samhällsviktiga områden.

De va-anläggningarna som har prioriterats presenteras nedan i punktform:

- Avloppsreningsverk
- Vattenverk och tillhörande grundvattenbrunnar
- Avloppspumpstationer
- Tryckstegringsstationer
- Vattenreservoarer
- Va-ledningar

8.3 RESULTAT AV KARTLÄGGNING

Ett översiktligt resultat är att översvämningar sker i majoriteten av fallen i närheten av kommunens större vattendrag och recipienter. Utifrån ett samhällsviktigt perspektiv kan man se i analysen att ett flertal industrier och bostadsområden är belägna i direkt anslutning med recipienter vilka blir översvämmade vid skyfall.

8.4 BEDÖMNING AV PÅVERKAN PÅ VA-INFRASTRUKTUR

Enligt kartläggningen som har utförts framkommer det tydligt att det finns översvämningsrisker för vattenverk inom kommunen, vilket kan ha en negativ påverkan sett ur ett väsentligt samhällsfunktionsperspektiv.

I de större orterna som har en äldre va-infrastruktur förekommer det ovidkommande vatten i va-ledningssystemet vilket i sin tur överbelastar ledningsnätet. Konsekvenserna i kombination med skyfall resulterar till översvämning.

I Gislaveds tätort finns det ett flertal områden som är utsatta vid skyfall, det är några områden som utmärker sig i yta och det är bostadsområdet söder om Genvägen, samt områden både norr och söder om Baldersvägen, där både delar av Anderstorpsvägen, Hagagatan och Industrigatan kommer svämmas över vid skyfall.

Fler områden i Anderstorp utmärker sig. Man kan se att det längst Brogatan i både västlig och östlig riktning riskeras att översvämmas. Bostadsområden norr om Hantverkargatan och söder om Ågatan markerar stora ytor som kan påverkas av översvämning. Generellt är den östra delen av Anderstorp mer påverkat av skyfall än den västra sidan. I den östra sidan ligger det även många industritomter som kan komma att påverkas vid ett skyfall.

I Smålandsstenar går det i kartläggningen att avläsa att områdena väster om Nissan vid Parkgatan kommer påverkas vid ett skyfall. Även nordöst om Kärrvägen och söder om Dalsgatan kommer det att bildas stora vattenansamlingar.

Tabell 2. Presenterar vart påverkan sker och vilken typ av påverkan.

VAR	PÅVERKAN
Vattenverk och grundvattentäkt inom kommunens större orter	Ingen eller bristande dricksvattenförsörjning
Större spillvattenpumpstationer inom kommunens större orter	Spillvattennätet förlorar sin funktion vilket i sin tur resulterar till översvämningar och risk för bräddning av orenat avloppsvatten
Fåtal avloppsreningsanläggningar inom kommunens mindre orter	Dålig rening av vattnet och recipienten kan bli förorenad vid bräddning
Gislaved: <i>Norra Storgatan, Danska vägen, Stortorget, Kömpantorget, Smålandia, Lövtigen, Stavgatan</i>	Överbelastat avloppsledningsnät kan resultera till översvämning på privata fastigheter, lokalgator och risk för bräddning av orenat avloppsvatten.
Anderstorp: <i>Ostra delen av Töråsbäcken, Vaktvägen, Industrigatan, Brogatan norr om Götgatan,</i>	Överbelastat avloppsledningsnät kan resultera till översvämning på privata fastigheter, lokalgator och risk för bräddning av orenat avloppsvatten.
Industriområden i Smålandsstenar, södra, västra och östra	Överbelastat avloppsledningsnät kan resultera till översvämning på privata fastigheter, lokalgator och risk för bräddning av orenat avloppsvatten.
Smålandsstenar: <i>norr om Norra Långgatan, södra delar av Skolgatan, Smedjegatan, Torggatan och Södra Långgatan</i>	Överbelastat avloppsledningsnät kan resultera till översvämning på privata fastigheter, lokalgator och risk för bräddning av orenat avloppsvatten.
Reftele: <i>västra delen av Storgatan, Pallgatan och Fabriksgatan</i>	Överbelastat avloppsledningsnät kan resultera till översvämning på privata fastigheter, lokalgator och risk för bräddning av orenat avloppsvatten.

8.5 ÅTGÄRDER

Gislaveds kommun arbetar strukturerat med sin dagvattenhantering, exempelvis hanteras frågan redan i ett detaljplaneskede. Beträffande ledningsnätet arbetas det kontinuerligt med en förnyelseplan där det framkommer vilka områden som är bristande. Förvaltningen av va-verk sker utifrån en underhållsplan där åtgärder bedöms utefter behov, vilket i sin tur förlänger den tekniska livslängden på t.ex. vattenverk.

Vilken typ av påverkan skyfall kan ha på VA-anläggningar är i majoriteten av fallen att det blir översvämning. För att detta ska förhindras finns det olika typer av åtgärder och det kan till exempel vara invallning av råvattenbrunnar, ytliga avrinningsvägar och dammar. Bedömningen på vilka och vart åtgärderna ska vidtas är ett bedömningsarbete som kommunen jobbar med kontinuerligt.

Målet med det strukturerade, kontinuerliga och proaktiva arbetet som presenteras i dem två ovanstående styckena är att det ska resultera till att områdena som presenteras i *Tabell 2* blir åtgärdade.

9 VA-RÅDGIVNING

Kommunen ska börja tillhandahålla va-rådgivning för att motivera och ge stöd till enskilda fastighetsägare vilka aldrig eller inte under överskådlig framtid kommer få allmänt va. Målet är att driva aktiviteter som får fastighetsägare att på eget initiativ åtgärda sina avlopp och på så sätt minska det antal små avlopp som behöver föreläggas utifrån miljöbalken.

Tanken med va-rådgivaren är att denna dels ska kunna driva aktiviteter som ger stöd till kommunens gängse arbete med att åtgärda små avlopp och dels ägna sig åt utåtriktade aktiviteter som utbildning och rådgivning. I flera av de föreslagna aktiviteterna nyttjas externa aktörer, t ex entreprenörer och fastighetsmäklare som sändare av information till fastighetsägare.

Det finns en rad olika aktiviteter som skulle kunna drivas/utföras av den person som är anställd som va-rådgivare. Vilka som bör prioriteras beror på behoven i kommunen. Här följer några exempel:

9.1.1 Aktiviteter med intern karaktär

- Delta i förvaltningsövergripande arbete
- Söka bidragspengar för projekt
- Driva kommunens kunskapsbank kring tekniska lösningar; vad som funkar, vad som är byggt i kommunen, demoanläggningar
- Driva kommunens kunskapsbank om servitut och samfällighetskrav samt vara länk till lantmäteriet

9.1.2 Aktiviteter med extern karaktär

- Hålla i utbildningar av fastighetsägare, fastighetsmäklare m fl
- Agera telefonrådgivare som stöd för fastighetsägare
- Föra dialog med entreprenörer och branschaktörer
- Arrangera diplomering av entreprenörer och konsulter
- Arrangera kampanj/avloppslördag
- Informationsinsats om vattenprovtagning i enskild brunn
- Information kring vattenskydd

10 FRAMTIDA BEBYGGELSEUTVECKLING

Bebyggelseutveckling kan förändra behovet av va-försörjning. Nya områden med behov av allmänt va kan dyka upp utöver de nu kända. Detta kan leda till att planerad allmän va-utbyggnad behöver omprioriteras. För att fånga upp de fall där allmänt va kan bli aktuellt ska behovet av allmänt va alltid prövas i samband med påbörjande av detaljplaneprocess som berör en bebyggelsekoncentration som omfattar 10 eller fler hus. Behovet utvärderas enligt kommunens metod för att bestämma va-ansvar i ett område.

II UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Vattentjänstplanen omfattas av bestämmelserna i 6 kap. Miljöbalken. Kommunens ska därför i samband med revideringen av va-planen i syfte att komplettera med Vattentjänstplanen, göra en undersökning angående om kommunens va-strategi kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Antas planen medföra betydande miljöpåverkan så ska en miljöbedömning tas fram och om så inte är fallet ska detta fastslås i ett beslut.

I den undersökning som genomförts avseende om vattentjänstplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan undersöks planens genomförande ur ett flertal aspekter. Här ligger huvudfokus på förenlighet med andra planer och program, eventuell påverkan på MKN samt planens möjligheter att bidra till miljömålet ”en god bebyggd miljö”. Undersökningen visar att vattentjänstplanen inte bedöms medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. Miljöbalken. Gislaveds kommun reviderar sin va-plan med de krav som finns för en Vattentjänstplan.

II.1 BEDÖMNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Vattentjänstplanen har delvis syfte att främja kommunens hållbarhetsarbete och miljöarbete gällande va-frågan och va-utformningen. Vattentjänstplanen beskriver kommunens långsiktiga plan framåt för va-hantering inom kommunen. Bedömningen är att miljöpåverkan genom en vattentjänstplan är positiv genom att vid detta skede ha en hållbar och miljöfokuserad plan på hur man ska skydda det vatten som finns och en plan för att hållbart fortsätta utvecklingen av kommunen, både genom utbyggnad och utveckling. Möjlig negativ påverkan är att det fortfarande kan ske bräddning och att lokala påverkningar genom exempelvis ledningsnätarbeten via grävningensarbeten kan ske. Ytterligare konsekvenser beskrivs under kapitel ”Konsekvenser av Vattentjänstplan”.

Här nedanför presenteras ställningstagande som kommunen utgår från för att kommunens vattentjänstplan och dess utformning inte ska skapa en betydande miljöpåverkan inom kommunen och kommunens va.

Övergripande:

- Kommunen ska prioritera tillsyn på enskilt avlopp i de områden som bedöms ha risk för olägenheter för människors hälsa och miljö
- Kommunens arbete med frågor som rör va-försörjning ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster uppfylls

Spillvatten:

- Kommunens arbete med frågor som rör va-försörjning ska bidra till att miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster uppfylls
- Kommunens va-verksamhet ska ha en långsiktig förnyelse- och underhållsplanering för allmänna va-anläggningar för att möjliggöra hållbar planering av åtgärder
- Ett aktivt arbete ska bedrivas inom avloppsverksamheten för att minimera påverkan på miljön och recipienter, exempelvis genom uppströmsarbete och driftoptimering

Dagvatten och skyfall:

- Dagvatten ska inom kommunen främst hanteras som en resurs som i ett led berikar bebyggelsemiljön med avseende på upplevelser, rekreation, naturvärden och biologisk mångfald.

- För att åstadkomma en hållbar dagvattenhantering ska dagvattenfrågan komma in tidigt i samhällsbyggnadsprocessen och behandlas på ett strukturerat sätt, exempelvis genom att hanteras redan i översiktsplanskedet eller detaljplaneprocessen.
- Beslut om åtgärder inom va-försörjningen ska ske med hänsyn till hur översvämningar och andra klimatförändringar påverkar va-systemet.

11.2 KONSEKVENSER AV VATTENTJÄNSTPLANEN

Konsekvenser för kommunens arbete:

- Ökad kunskap om den allmänna anläggningen och en bra samordning mellan berörda avdelningar samt bättre kunskap om kommunens framtida utveckling ger förutsättningar för att bedriva en mer effektiv verksamhet.
- Fler åtgärder medför ökad arbetsbelastning vilket kan leda till att det behövs ökade personalresurser.

Tekniska konsekvenser

- Tillräcklig kapacitet i dricksvattenförsörjningen.
- Tillräcklig kapacitet för spillvattenhanteringen.
- Ledningsförnyelse ger mindre tillskottsvatten och färre läckor.
- Optimerade processer.
- Energieffektivisering.

Miljömässiga konsekvenser

- Minskade klimatutsläpp i och med klimatneutral va-bransch.
- Förbättrad dagvattenhantering minskar föroreningsbelastningen på recipienter.
- Förbättrad proaktivt arbete med förnyelse och underhåll av va-anläggningen vilket ex. minskar bräddning av orenat avloppsvatten.

Sociala konsekvenser

- En gemensam målbild inom kommunen gör att informationen till invånare blir tydligare. Därmed minskar osäkerheten för boende gällande framtida utveckling inom områden.
- Vattentjänstplanen gör det enklare att ge tydliga besked till invånare och bidrar till en bättre arbetsmiljö.
- Vattentjänstplanen leder till effektivare arbetssätt och ökat samarbete mellan förvaltningarna.

I2 RELATERADE DOKUMENT

- Förnyelseplan va, Plan för det befintliga va-nätet, 2019-04-25 (Gislaveds kommun)
- Riktlinjer för att bedöma va-ansvar i ett område 2020-03-07 (Gislaveds kommun)
- Riktlinjer för dagvattenhantering, ej antagen, (Gislaveds kommun)
- Skyfallskartering Gislaved 2021-08-15
- Skyfallskartering Smålandsstenar och Skeppshult 2023-01-27
- Underhållsplan va-anläggningar, del 1 och 2, 2020-06-25 (Gislaveds kommun)
- Va-översikt oktober 2015 (Gislaveds kommun)
- Va-policy 2015-08-27 (Gislaveds kommun)
- Översiktsplan för Gislaveds kommun 2016-12-15

ORDLISTA

ABVA	Allmänna bestämmelser för användandet av Gislaved kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning (ABVA) är en föreskrift antagen av kommunfullmäktige och samtliga fastighetsägare som är anslutna till Gislaved kommuns allmänna VA-anläggning är skyldiga att följa dessa bestämmelser.
Allmänt va	Kallas ofta kommunalt va. Va-försörjning som kommunen är ansvarig för.
Avloppsvatten	Är ett samlingsnamn för vatten som på något sätt är påverkat av samhället.
Bräddning	Innebär att avloppsvatten (ofta till stora delar bestående av dagvatten) tillfälligt släpps ut obehandlat till recipienten till följd av att ledningsnät eller reningsverk är överbelastat och vattenmängden är större än vad VA-systemet klarar av, till exempel vid extrema skyfall.
CDS-regn	Chicago Design Storm (CDS) är ett symmetriskt modellregn som består av flera olika blockregn med varierande regnintensiteter- och varaktigheter för en viss återkomsttid.
Dagvatten	Tillfälliga ytliga flöden av regnvatten, smältvatten och spolvatten.
Detaljplan	Plan för hur mark och vatten ska användas inom ett mindre område, från enstaka fastighet till mindre stadsdel.
Dränvatten	Vatten i marken som avleds genom dränering.
Enskilt va	Kallas även egen/privat vatten-/avloppsanläggning.
Fastighetsägare	Inom allmänna verksamhetsområden för vatten och avlopp är fastighetsägaren skyldig att följa ABVA och har ansvar för de anläggningar som krävs för att fastigheten ska kunna kopplas samman med den allmänna va-anläggningen. Fastighetsägare är också skyldig att erlägga avgift i enlighet med gällande va-taxa. Fastighetsinnehavare har samma rättigheter och skyldigheter som fastighetsägare i detta sammanhang.
Grundvatten	Allt vatten som finns under markytan i den mättade zonen och som står i direkt kontakt med marken eller underliggande jordlager.
Huvudman	Den som äger en allmän va-anläggning
Högreservoar	Högreservoarer kan utgöras av såväl vattentorn som markreservoarer och är högt placerade i förhållande till distributionsnätet så att vattnet kan distribueras med självfall.
Klimatfaktor	I Gislaveds kommun är klimatfaktorn 1,4 och den faktorn används vid dimensionering och beräkning av dagvatten.
LAV	Lagen om allmänna vattentjänster, SFS 2006:412. Kallas ibland även för vattentjänstlagen.
LOD	Förkortning för Lokalt Omhändertagande av Dagvatten. Innebär att dagvatten tas om hand där det bildas, exempelvis genom att det används för bevattning, infiltreras i marken eller fördröjs i damm.
Lågreservoar	Vid en lågreservoar lagras dricksvatten som sedan får pumpas vidare för distribution och dessa är vanligen placerade vid vattenverket.
Miljö kvalitetsnormer (MKN)	En bestämmelse om kvaliteten i luft, vatten, mark eller miljö i övrigt.

Nödsvatten	Leverans av vatten för dryck, matlagning och personlig hygien utan att nyttja det ordinarie ledningsnätet. Nödsvattenförsörjning motsvarar bara en liten del av den ordinarie dricksvattenförsörjningen.
PBL	Plan- och bygglagen, SFS 2010:900.
Recipient	Sjö, vattendrag, kustvatten eller grundvatten som är mottagare för dagvatten eller spillvatten.
Reservvatten	Leverans av vatten från en alternativ källa med distribution via det ordinarie ledningsnätet. Reservvattenförsörjning motsvarar hela eller delar av ordinarie dricksvattenförsörjning.
Råvatten	Yt- eller grundvatten som används vid framställning av dricksvatten
Skyfall	SMHI:s definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut.
Spillvatten	Spillvatten är den typ av avloppsvatten som är förorenat av bad, disk, tvätt och toalett.
Stora vattentäkter	Vattentäkter som i genomsnitt tillhandahåller 10 m ³ dricksvatten eller mer per dygn, eller som försörjer 50 personer eller fler med dricksvatten. Utgår från SLVFS 2001:30.
Större sammanhang	Grundprincipen är att 20-30 närliggande fastigheter utgör ett större sammanhang. Det kan dock vara färre beroende på hur nära fastigheten eller gruppen av fastigheter ligger ett annat större sammanhang. Är det tillräckligt nära kan de anses ingå i samma större sammanhang. När det gäller att inrätta verksamhetsområde för miljöns skull kan så få fastigheter som 10 fastigheter, utgöra ett eget större sammanhang där närheten till andra fastigheter inte spelar någon roll.
Tillskottsvatten	Dagvatten, dränvatten och/eller grundvatten som genom felkopplingar och inläckage belastar spillvattenledningar och avloppsreningsverk.
VA	Förkortning för vatten och avlopp.
VA-anläggning	En anläggning, verk och ledningsnät, som har till ändamål att tillgodose behov av vattentjänster för bostadshus eller annan bebyggelse.
Va-försörjning	Begreppet omfattar dricksvattenförsörjning, spillvattenbortledning och rening samt dagvattenhantering
Va-taxa	Anger och reglerar avgifter för allmänt va. Avgifterna tas ut dels som en anläggningsavgift (engångsavgift) och dels som en bruksavgift (återkommande avgift baserad på förbrukning).
Vattenskyddsområde	Ett geografiskt fastställt område till skydd för en vattenförekomst med betydelse för vattentäkt, antingen för en existerande vattentäkt eller för en möjligt framtida vattentäkt. Till varje vattenskyddsområde finns fastställda föreskrifter som reglerar vad som inte är tillåtet. Vattenskyddsområden regleras enligt 7 kap. 21 § miljöbalken.
Vattentjänstlagen	Lag om allmänna vattentjänster, SFS 2006:412. Anger att om va-försörjning behöver ordnas i ett större sammanhang är det kommunens skyldighet att bestämma verksamhetsområde och tillgodose behovet genom en allmän va-anläggning.
Vattentäkt	Sjö, vattendrag eller grundvattenkälla där vatten tas till dricksvattenförsörjning.
Va-verksamhetsområde	Ett verksamhetsområde för allmänt vatten och/eller avlopp är ett avgränsat geografiskt område inom vilket va-försörjningen ska ske genom allmän va-anläggning
Överföringsledning	Längre ledningar med huvudsakligt syfte att överföra vatten eller avlopp mellan brukare/konsument och vatten-/avloppsverk på annan geografisk plats.